

Mål C-101/08

Audiolux SA m.fl
mot
Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) m.fl.
och
Bertelsmann AG m.fl.

(begäran om förhandsavgörande
från Cour de cassation (Luxemburg))

”Direktiven 77/91/EEG, 79/279/EEG och 2004/25/EG — Förekomsten av en allmän gemenskapsrättslig princip om skydd för minoritetsaktieägare — Saknas — Bolagsrätt — Övertagande av kontrollen — Budplikt — Rekommendation 77/534/EEG — Uppförandekodex”

Förslag till avgörande av generaladvokat V. Trstenjak föredraget den
30 juni 2009 I - 9826
Domstolens dom (fjärde avdelningen) av den 15 oktober 2009. I - 9864

Sammanfattning av domen

Gemenskapsrätt — Principer — Skydd av minoritetsaktieägare

(Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/25, skäl 8 och artikel 3.1 a; rådets direktiv 77/91, artiklarna 20 och 42, och 79/279, bilagan; kommissionens rekommendation 77/534, bilagan)

Det finns inte en allmän gemenskapsrättslig princip enligt vilken minoritetsaktieägare skyddas av en skyldighet för den huvudaktieägare som förvärvar eller stärker sin kontroll över ett bolag att erbjuda minoritetsaktieägarna att lösa ut aktierna på samma villkor som de som överenskommits när huvudägaren förvärvade eller stärkte det aktieinnehav som gav honom kontroll över bolaget.

Den omständigheten allena att det finns vissa bestämmelser i sekundärrätten om skydd för minoritetsaktieägare är nämligen inte i sig tillräcklig för att kunna fastställa att det finns en allmän gemenskapsrättslig princip och framför allt inte om bestämmelsernas tillämpningsområde är begränsat till vissa välvgränsade och tydliga rättigheter. Det enda syftet med att pröva dessa bestämmelser är således att undersöka om det mot bakgrund av innehållet i bestämmelserna kan slås fast att det finns en sådan princip. Det ska härvidlag erinras om att bestämmelserna endast är vägledande för den händelse att de är bindande, således att principens innehåll kan härledas från dem.

Artiklarna 20 och 42 i direktiv 77/91 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga, och punkt 2 a i lista C i bilagan till direktiv 79/279 om samordning av villkoren för upptagande av värdepapper till officiell notering vid fondbörs ska tillämpas i vissa välvgränsade situationer som klart skiljer sig från situationen att en huvudaktieägare på vissa villkor förvärvar en

aktiepost som ger honom kontroll över bolaget eller stärker hans kontroll över detta. Bestämmelserna begränsar sig huvudsakligen till att reglera mycket specifika bolagsrättsliga situationer genom att ålägga bolag vissa skyldigheter för att skydda alla aktieägare. De har således inte den generella räckvidd som utmärker en allmän rättsprincip.

Vad vidare beträffar den tredje allmänna principen och tilläggsbestämmelse 17 i uppförandekodexen i bilagan till rekommendation 77/534 samt direktiv 2004/25 om budplikt ska det dessutom påpekas att det varken i uppförandekodexen eller i direktivet uttryckligen hänvisas till en allmän gemenskapsrättslig princip om skydd för minoritetsaktieägare. Det ska, vad beträffar uppförandekodexen, påpekas att i kodexen likställs de principer för gott uppförande som kommer till uttryck i kodexen, i egenskap av rättskällor, med de principer för gott uppförande som gäller på finansmarknaderna. En sådan värdering av principernas rättsliga karaktär framstår som oförenlig med antagandet att den tredje allmänna principen och tilläggsbestämmelse 17 i uppförandekodexen vilar på en allmän gemenskapsrättslig princip. Dessutom innehåller ingen av dessa bestämmelser någon uttrycklig och rättsligt bindande skyldighet att behandla samtliga aktieägare lika. Bestämmelserna i direktiv 2004/25, det vill säga artiklarna 1, 5.1, 15 och 16, ska således tillämpas i specifika situationer och det kan följaktligen inte härledas någon allmän princip med ett visst innehåll ur dessa bestämmelser. Bestämmelserna saknar dessutom den generella räckvidd som utmärker en allmän rättsprincip. Även om det i skäl 8 i direktivet hänvisas till allmänna gemenskapsrättsliga bestämmelser avser detta skäl icke desto mindre endast processuella garan-

tier och det hänvisas inte till någon princip om likabehandling av aktieägare. Det kan inte heller av uttrycket "allmänna principer" i artikel 3 i direktivet utläsas att det var gemenskapslagstiftarens vilja att likställa principerna i denna artikel med allmänna gemenskapsrättsliga principer. Såsom framgår av uttrycket "[f]ör att detta direktiv skall kunna genomföras" är det snarare fråga om riktlinjer för hur medlemsstaterna ska tillämpa direktivet.

Det ska dessutom erinras om att huvudaktieägarens skyldighet att ingå överenskommelser med samtliga minoritetsaktieägare på samma villkor som de som gällde vid förvärvet av det aktieinnehav som innebar förvärv eller förstärkning av kontrollen över bolaget och medförde en motsvarande skyldighet för samtliga aktieägare att sälja aktierna till huvudaktieägaren inte ska förstås som ett specifikt bolagsrättsligt uttryck för den allmänna likabehandlingsprincipen. Den allmänna likabehandlingsprincipen kan i sig varken innebära en särskild skyldighet som endast gäller för en huvudaktieägare i förhål-

lande till andra aktieägare eller peka ut en specifik situation i vilken det föreligger en sådan skyldighet. Likabehandlingsprincipen är följaktligen inte avgörande för valet mellan olika möjliga lösningar för att skydda minoritetsaktieägarna på samma sätt som de åtgärder som föreskrivs i uppförandekodexen i bilagan till rekommendation 77/534 och i själva rekommendationen. En princip av sådant slag förutsätter att det görs ett lagstiftningsmässigt val efter en intresseavvägning och att det på förhand fastställs precisa och detaljerade regler, och detta val kan inte härledas ur den allmänna likabehandlingsprincipen. De allmänna gemenskapsrättsliga principerna har nämligen samma rang som bestämmelserna i fördraget, medan ovan nämnda skyldighet är mer detaljerad, vilket nödvändiggör att det utarbetas närmare föreskrifter, vilket i gemenskapen sker genom en sekundärrättsakt. Den skyldighet som angetts ovan kan följaktligen inte betraktas som en självständig gemenskapsrättslig princip.

(se punkterna 34, 42–45, 50, 51, 55, 57 och 61–64 samt domslutet)